

Backstage met

We kennen hem van de Gamma-spotjes en uit de VARA-comedyserie *Ben zo terug*. Maar het hart van John Buysman ligt in het (serieuze, vernieuwende) theater. De critici waren meer dan overtuigd van zijn performance in **Hengst, een bokssolo in 25 rondes**. Nu het publiek nog. Verslag van een voorstelling.

Tekst Ton van Dijk ■ Foto's Friso Keuris

DE KLEINE ZAAL van het Groningse complex De Oosterpoort oogt behoorlijk groot; er kunnen 450 mensen in. De late namiddag in een zwak verlicht theater draagt een sfeer die zwalkt tussen lege droefheid en vreugdevolle verwachting. De geluidsman pielt nog wat achter zijn mengtafel, het licht is klaar, het doek is open, het toneel wacht op John Buysman en zijn musici. Links hangt een bokszak, eronder staat een rolstoel. Rechts is een podiumpje gebouwd voor de band; twee grote strakgespannen Union Jacks vormen de achtergrond. Vanuit de coulissen scharrelt een tengere man in slobberige vrijetijdskleding naar voren. Hij heeft een lach-en-eentraan-kop. Verrek, het is de kop van die ene uit de Gamma-spotjes, ja, die onhandige sufferd van betere komaf. De kop ook van dokter Doolittle uit *Loenatik* en van Freddy uit de comedyserie *Ben zo terug*.

'Waar heb ik m'n koffers nou neergezet,' mompelt het hoofd van John Buysman. 'Oh, daar, ik zie ze al,' klinkt een vet Rotterdamse accent. John Buysman is even het centrum van Groningen in geweest, zoals altijd op zoek naar jazz-cd's. 'Niks gevonden, de jongens zijn nog bezig, die komen straks terug.' John rommelt met de koffers, aluminiumkisten zijn het eigenlijk. 'Dat is de magnetron, die hebben we vandaag niet nodig. Mijn vrouw is een paar dagen weg, die kon dus niet voor ons koken. Meestal geeft ze pasta mee en een flesje wijn. Dan hoeven we niet naar een restaurant te zoeken en het is toch veel gezelliger met z'n allen in de kleedkamer.' Buysman gooit het deksel van een andere vierkante kist open en kijkt naar de inhoud. Hij graaft, vindt een bokshandschoen en gooit die richting rolstoel. Nog een keer graven, de tweede komt boven en

rolt onder de rolstoel. Hij pakt zijn zachte hoge boksschoenen uit de kist en z'n boksbroek. 'Zo, ik heb m'n spullen. Het kan me niet schelen hoeveel er vanavond weer eens komen opdagen, al zijn het er elf, ik probeer ze toch gewoon de tyfus te spelen.'

MISSCHIEN WAS HENRY Cooper wel de meest geliefde bokser van het naoorlogse Groot-Brittannië. En nog haalt de BBC de inmiddels 75-jarige promotor van *the noble art of self defence* regelmatig voor het voetlicht. Cooper, een voormalige groenteboer, was een bokser van het volk, voor het volk. Een jongen die gewoon bleef, z'n centjes goed beheerde, en niet in de onderwereld belandde als lijfwacht, incassobureau Binnen Zonder Kloppen of portier aan de deur van verkeerde tenten. Cooper sloeg zelfs geen mensen neer bij verkeersruzijs, maar schreef boeken, althans liet ze schrijven. Wel twee autobiografieën, de eerste in 1972, maar toen magere Hein steeds langer weg bleef, kon er in 1984 nog wel een de markt op.

Zijn heldenstatus is niet alleen te danken aan zijn titellijst. Goed, Cooper heeft veel successen gekend. Hij won drie keer de Lonsdale Belt, de meest prestigieuze Engelse kampioensgordel en vanaf 1958 tot zijn afscheid won hij zowat alles wat er te winnen viel. Cooper werd professional in 1954. De eerste jaren waren wisselend. Hij verloor, net als onze Wim Snoek, van de toenmalige wereldkampioen, de Zweedse woudreus Ingemar Johansson. Wim Snoeks partij in Stockholm ging de Nederlandse boksgeschiedenis in als de grootste pikpartij ooit tegen een van onze jongens. Johansson ging neer, maar kreeg van de scheidsrechter veel meer dan tien tellen om zich te herstellen.

Ook voor Henry Cooper waren het twee >

verloren partijen die hem zijn grootste beroemdheid gaven: twee partijen tegen de man die eerst Cassius Clay en later Muhammad Ali heette.

In 1963 stond Cooper in het Wembley-stadion voor de eerste keer tegen Clay. Clay, jong en gretig, moest zoals dat in bokstermen heet, 'gebracht' worden. Een verloren partij zou voor hem lange tijd de weg naar het wereldkampioenschap blokkeren. In de laatste seconden van de vierde ronde haalde Cooper Clay neer met een verwoestende, loepzuivere linkse hoek. Clay sloeg om als een rol zeil en werd gered door de gong. Zijn manager Angelo Dundee zag dat Clay nooit genoeg kon hebben aan de paar seconden rust. Plotseling zat er een scheurtje in de handschoen van Clay. Een scheurtje dat alweer groter was geworden toen na de scheidsrechter ook de jury mocht kijken. Dundee had tijd gecreëerd voor Clay, er moesten nieuwe handschoenen komen, het spelletje duurde lang genoeg om Clay bij te brengen. In de volgende ronde, met nieuwe stroeve handschoenen, sloeg Clay de wenkbrauw van Cooper open, diens zwakke plek. Met bloed in een oog kan een bokser geen diepte meer zien en moet de wedstrijd gestaakt worden. Clay won op technisch knock-out.

DE SOLOVOORSTELLING Hengst van John Buysman gaat over het leven van Henry Cooper en zijn twee verloren partijen tegen Ali vormen de dramatische rode draad. De recensies waren juichend (*de Volkskrant*): 'Een smakelijk stuk is het niet, maar de pijn van Cooper komt aan als een rechte directe. Zo intens. Zo mooi. Zo tragisch.' Toen kwam de tournee. In Amsterdam werd één avond (van de vijf) geschrapt wegens te weinig belangstelling. Twee avonden kregen veertig bezoekers per keer, twee keer kwamen ongeveer negentig mensen. Purmerend ging niet door. In Lelystad deelde de directie gratis kaarten uit aan alle abonneehouders om de zaal vol te krijgen, er waren maar acht kaarten verkocht. Drachten: dertien mensen. Almere en IJmuiden rond de twintig. Harderberg afgezegd. Gouda rond de veertig. Hoofddorp afgezegd. Het viel *de Volkskrant* op en er kwam weer een stukje: 'Hemel ingeprezen maar er komt geen mens'. Frits Spits las het en John mocht regelmatig in het radioprogramma melden hoe luttel het handjevol bezoekers bij de voorstelling van de vorige avond was geweest. Het hielp een beetje.

John Buysman: 'Ik weet toch niet zo goed hoe die dingen werken. Misschien zoeken mensen naar een genre, als je er cabaret opplakt, komen ze wel. Ik kan toch niet maken wat ze willen, als ik het al zou weten. Nederland wil lachen. Moeten ze dan denken: John Buysman, dat gebit gaat in, die

bril en die pruik gaan op en we kunnen de hele avond lachen? In deze voorstelling zit genoeg lach, maar het is een lach vanuit tragiek. Ik sta mijn eigen stront te spelen. Tragiek is toch het mooiste wat er is.'

NA ELK GEVECHT leek de huid van Coopers wenkbrauwen steeds meer op een natte krant. Zijn tegenstanders wisten dat, Muhammad Ali ook. De wenkbrauw werd het doelwit. Het stootvlak van de handschoen wat opruwen en het leer goed soppen in je zweet. Een goed schampschot en de oude littekens liggen weer open. In de revanche, drie jaar later, lukte het Muhammad Ali weer. In de zesde ronde staakte de scheidsrechter het bloedbad. Wederom technisch knock-out. De handschoenen van Cooper hangen in een pub van zijn woonplaats in Kent. Onder de handschoenen hangt een plaquette: 'These gloves did not split'. Deze handschoenen scheurden niet open.

De beroemde bokstrainer Ome Piet Termeulen hield zijn pupillen altijd voor dat bij iedere bokser een mandje op zijn rug hangt. Elke rake stoot tegen het hoofd gaat in dat mandje. Je moet proberen dat mandje nooit vol te krijgen, maar dat lukt bijna niemand. Ook Muhammad Ali niet. Hij lijdt nu aan Parkinson. Cooper verkeert nog in blakende gezondheid. Maar in het stuk dat Paul Feld voor John Buysman schreef, is hij een oude, door Alzheimer aangetaste bokser, die zich in verwarde en verhitte vlagen zijn leven herinnert. Een leven dat beheerst wordt door

'Ik weet toch niet zo goed hoe die dingen werken. Ik kan toch niet maken wat ze willen. In deze voorstelling zit genoeg lach, maar het is een lach vanuit tragiek. Ik sta mijn eigen stront te spelen. Tragiek is toch het mooiste wat er is.'

die twee 'gestolen' partijen tegen Ali. De bokser is aan zijn einde, hij heeft zichzelf de laatste, dodelijke injectie gegeven. 'Het einde van de wedstrijd bepaal je zelf,' zegt de Cooper van Buysman. Die Cooper is niet naar de echte Cooper geschetst, alleen zijn tragiek is uitvergroot. Buysman scheldt, huilt, spuugt bloed en slijm, haat het leven en warmt zich er tegelijkertijd aan. Zijn musici schuiven noten en akkoorden onder zijn monoloog die als vleugels zijn teksten dragen. En steeds zingt de vader van John, Luut Buysman, een ex-Kilima Hawaïaan, met zijn ongelofelijk warme *croon*-stem de slagzin van Muhammad Ali: 'Flow like a butterfly, sting like a bee.'

John Buysman (1953) is een laatbloeiër: 'Oudere acteurs zijn sowieso mooier en beter. Ze hebben meer te vertellen.' Hij werkte vanaf zijn veertiende op een expeditiekantoor, ging als technicus bij kindertheater Wiedus werken en probeerde later eens een rolletje. Hij koos voor het vak, speelde hier wat en daar wat, deed het voorprogramma van Waardenberg en De Jong en maakte zijn eerste solo: *Dodo*, over een manisch-depressieve, onaangepaste man die mijmert over hoe het zou zijn als hij een lieve vrouw en goede vrienden had. Jules Deelder zag het, was enthousiast, kende de grote liefde voor jazz van John en schreef voor hem *Angel Eyes*, over jazzmuzikant en junk Chet Baker. Paul Feld bewerkte samen met John de teksten van Deelder tot een solovoortelling. Buysman won er de Albert van Dalsumprijs mee.

Buysman is van de Rotterdamse school, direct en heftig, recht voor z'n raap: 'Theater moet van de straat zijn. Ik wilde eerst jazz-muzikant worden, daar ben ik niet goed genoeg voor. Nu wil ik jazz spelen.'

IN DE OOSTERPOORT zijn 64 kaarten in de voorverkoop verkocht. En er zijn nog flink wat reserveringen, telt de dame aan de kassa. Keimpe de Jong zet op het podium zijn toeters neer, kijkt de nog dichte zaal in, pakt een stoel en zegt: 'Het nu volgende liedje is een luisterliedje...' Z'n maten lachen. 'Nog tien minuten,' roept de toneelmeester. Slagwerker Arend Niks schuift met zijn ketels, Kees van der Vooren stemt een gitaar. 'O,' roept Keimpe de Jong, 'die wil zeker vanavond zuiver spelen, daar moet je niet aan beginnen.' John Buysman ijsbeert achter de coulissen en in de kleedkamer. 'Het lastigste van spelen is hoe je de voorstelling ingaat. Er heeft weleens iemand tegen mij gezegd dat je anderhalf uur van tevoren geen sociaal contact meer mag hebben. Dat is veel, maar zeker het laatste half uur hou ik me daar aan.' Dan klinkt het sein en gaat de zaal open. De musici slaan om beurten op elkaars handen. Succes! Het toneel is weer leeg, de rolstoel achter de coulissen.

Iets meer dan tachtig betalende bezoekers hebben een plek gezocht. De musici komen op en zetten stevig in: 'Wij presenteren: *The one and only, the best fighter of the United Kingdom: Henryyyy Cooperrrr!* Dan stoppen ze en kijken opzij, lang, het lijken wel minuten. De treeplank van de rolstoel komt achter het gordijn vandaan, de rode boksschoenen, een paar magere witte benen, een wit, tenger lijf met een scheve, schuddende kop, een oude, uitgeteerde man in alleen een boksbroek. De eerste lach, een zenuwachtige lach, klinkt op in de zaal. Met een hese, licht omfloerste stem zegt John Buysman: 'De dokter zegt: het kan alleen nog maar erger worden.'

De energie spat van het podium, al schokt en trilt en wankelt het lichaam van de bokser die zal sterven. Twee oude dames kunnen het niet aanzien en lopen weg. Maar de tachtig bezoekers die overblijven geven Buysman en zijn mannen een staande ovatie, hij moet een paar keer terugkomen.

WANNEER JOHN HET BLOED van zich af heeft gedoucht, komt hij naar het café-restaurant, voorin de Oosterpoort. Colaasje, hij rijdt vanavond terug naar Rotterdam. De muzikanten zitten achter een biertje. Ze zijn het eens: het was een van de beste voorstellingen tot nu toe. Mooie zaal, goed geluid, lekker groot toneel en niet eens zo weinig mensen. John: 'Als het een uitkoop is, dan moet je je voorstellen dat je minimaal 2500 gulden krijgt, soms iets meer; daar kan je net de twee technici, de musici en de onkosten van

betalen. Maar dan is wel het risico voor de zaaleigenaar. Wanneer er tien mensen komen, en we staan op een basis van tachtig procent voor ons en twintig voor de zaalhouder, is het voor ons goedkoper om thuis te blijven. Het is zo zonde dat er weinig mensen komen. Niet eens voor de centen, het is gewoon jammer omdat het zo'n mooie voorstelling is. Ik wilde dit zo graag doen, maar het zou nooit mogelijk geweest zijn zonder de subsidie van het Fonds voor de Podiumkunsten en als ik mijn brood niet kon verdienen met die Gamma-spotjes en mijn tv-werk. Meer kleine, maar mooie voorstellingen kampen met hetzelfde probleem. De grote namen krijgen de zaal wel vol, maar de rest moet sappelen en bikkelen. Als je voor zo weinig mensen speelt, is het alsof je ze één voor één apart moet pakken. Dat je per persoon moet werken. Met dertien toeschouwers is de afspraak: "we gaan met z'n allen lachen" bijna niet te maken, met tweehonderd wel. Als er een begint, dan gaat de rest mee.'

EEN IN DRIEDELIG PAK gestoken jongeman benadert John. 'Mag ik u iets vragen? Is het van origine een Engels stuk, ik hoor zoveel typisch Engelse termen?' John legt uit: teksten van Muhammad Ali, bio's van Cooper, video's van zijn gevechten tegen Ali, maar in Nederland door Paul Feld samengesteld. De keurige heer heeft een mooie avond gehad, al was er ook twijfel in zijn gezelschap. 'Twijfel,' roept John ontzet. Hij staat op en beent naar een groep die verderop zit met net zulke keurige driedelige jongheren en hun gekokerrokte jongedames. 'Waar bent u van?' Een der jongedames gniffelt: 'Ik durf het bijna niet te zeggen. Wij zijn van de Juniorkamer. Onze voorzitter was aan de beurt om de keuze te maken waar wij heen zouden gaan. Hij had dat stukje in *de Volkskrant* gelezen, dus hij dacht dat daar nog wel kaarten voor te krijgen zouden zijn.'

'En wie was die twijfelaar?' John kijkt streng rond. Een andere jongeman steekt aarzelend de vinger op. 'Hoezo?' 'Het was heel anders dan ik verwacht had.' Buysman ontsteekt in vuur: 'Nou, dat is toch prachtig. Je had ook thuis op de bank kunnen blijven zappen. Krijg je alles wat je verwacht. Je bent toch niet in slaap gevallen? Als er maar iets gebeurt, als je maar iets meemaakt wat je niet verwacht had, dat is toch het mooiste wat er is? Dat is theater. Of niet soms?'

■ **Hengst, een bokssolo in 25 rondes** is nog te zien in: *Utrecht*, De Blauwe Zaal, 14 en 15 maart; *Den Haag*, Theater aan het Spui, 16 en 17 maart; *Roosendaal*, De Kring, 22 maart; *Etten Leur*, De Nobelaer, 23 maart; *IJsselstein*, Fulco Theater, 24 maart; *Den Bosch*, Theater aan de Parade, 27 maart; *Papendrecht*, Theater de Willem, 29 maart.

Rotterdammer

Maasstad
10 januari 2001

John Buijsman

heeft iets met tragische figuren

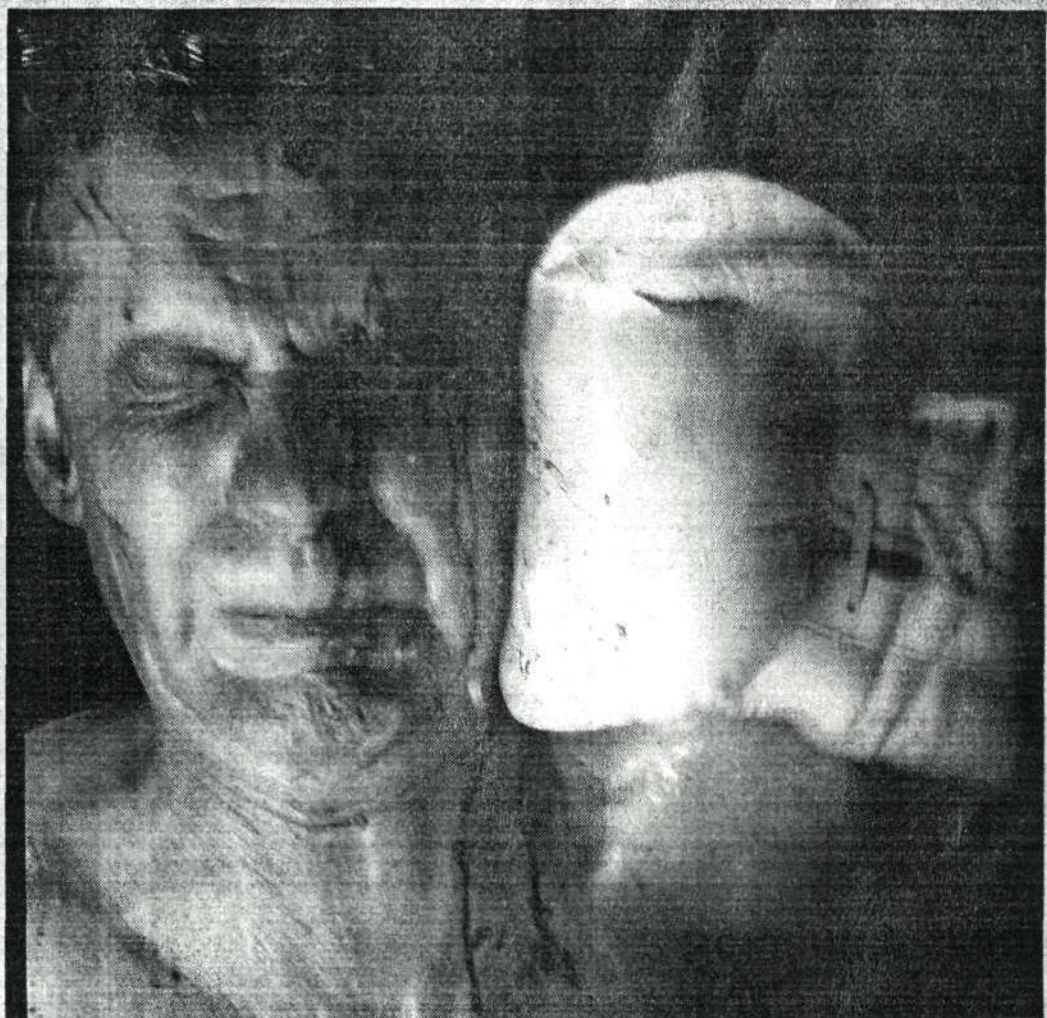
door Vincent Wernke

ROTTERDAM - Na het veelgeroemde *Angel Eyes* is John Buijsman nu terug met zijn nieuwste solovoortelling *Hengst*. Deze keer verbeeldt hij de fictieve doodstrijd van voormalig profbokser Henry Cooper. Veel mensen kennen Buijsman van televisie, maar *Hengst* is heel anders dan bijvoorbeeld *Loenatik*, *Ben zo terug* of de reclames van Gamma: „Anderhalf uur in je eentje, dat is best wel heftig.”

John Buijsman is een bekende Nederlander, al zal je hem dat zelf niet horen zeggen. „Het komt hoofdzakelijk door de Gamma-reclames. Dan loop ik in New York, hoor ik opeens achter me: 'Dat zeg ik, Gamma'. Ach, ik vind het niet erg.” Daarnaast kennen mensen hem van programma's als *Ben zo terug* en de VPRO-serie *Loenatik*. En natuurlijk als Hank, waarmee hij furore maakte bij TV Rijnmond. „Eigenlijk vind ik alles leuk”, zegt hij als hem wordt gevraagd wat het leukste vindt. „Als ik toch iets moeten noemen, dan *Loenatik* en mijn eigen dingen.”

Met zijn eigen dingen, bedoelt de Rotterdammer de solovoortellingen, waarvan de derde *Hengst* vanaf 16 januari te zien is in de Rotterdamse Schouwburg. „Dat zijn de dingen die ik wil, daarom doe ik ze ook. Geld opleveren doen ze niet, maar dat doen die televisiedingen weer wel. Deze voorstellingen zijn spannend. Ik heb voor *Hengst* wel vier muzikanten, maar sta toch een beetje anderhalf uur in mijn eentje. Dat is best heftig.”

Zijn vorige solovoortelling *Angel Eyes* leverde hem de Albert van Dalsumprijs op. Evenals zijn eerste solo *Dodo* en *Angel Eyes*, staat ook *Hengst* bepaald niet garant voor een vrolijk avondje uit. Het gaat over een voormalige

John Buijsman: „De eerste keer dat ik in een bokszaal kwam... dat was vreselijk heftig. Ik schrok daar heel erg van. Ik heb nooit van mij leven gevochten, ik weet me er meestal uit te lullen en bovendien kan ik erg hard rennen.”

foto: Tineke de Lange

bokskampioen die vanuit zijn rolstoel terugkijkt op zijn leven. Daarbij strijdt hij in zijn laatste gevecht tegen de Alzheimer. „Ik heb iets met tragische personages. Ik heb meer sympathie voor verliezers dan voor winnaars. Er zit ook meer schoonheid in dat soort figuren”, vertelt Buijsman. Heeft hij iets met boksen? „Nou

het is meer dat ik niet begrijp waarom iemand zich voor zijn muil laat slaan. Maar als je met vrouwen van bokscers praat, en je

in een bokszaal kwam... dat was vreselijk heftig. Ik schrok daar heel erg van. Ik heb nooit van mij leven gevochten, ik weet me er meestal uit te lullen en bovendien kan ik erg hard rennen.”

Hengst, geschreven door Paul Feld en geregisseerd door Feld

en Jeroen Kriek, gaat echter over meer dan boksen. Centraal staan de twee gevechten waarin Cooper onreglementair werd verslag door

Doodsstrijd van voormalig profbokser in solo 'Hengst'

vraagt waarom ze met zo iemand getrouwd zijn, antwoorden ze: 'Als je je op je bek laat slaan heb je karakter'. De eerste keer dat ik

Mohammed Ali. Wraakgevoelens en berusting wisselen elkaar af, terwijl hij vecht tegen de Alzheimer. Deze rol is zwaar, erkent Buijsman. „We hebben nu wat try-outs achter de rug, en de eerste twee, drie keer was ik blij dat ik het volhield. Ook fysiek is het nogal zwaar en ik heb bepaald geen bokscersconditie.”

Om zich in zijn rol in te leven, heeft Buijsman een aantal keer getraind in een boksschool. „Ik heb het idee dat het er niet uit zag”, lacht hij. „Sparren mocht ik niet, want volgens mij slaan ze me hartstikke dood. Bokscers doen daar jaren over om te leren incasseren, het is bizar dat een bokser rondom lang klappen incasseert om zijn tegenstander te vermoeien.” Hij liet zich bovendien inspireren door zijn inmiddels overleden oom Siem. „Die had dezelfde vechtersmentaliteit als de bokser in de voorstelling.”

Steun op het podium heeft Buijsman van de vier muzikanten. Naast zijn vaste medewerkers Keimpe de Jong en vader Luut Buijsman, zijn dat Arend Niks en Kees van der Vooren. „Muziek op het toneel, zeker als het live wordt gemaakt, kan je enorm stimuleren.” Met vriend Keimpe de Jong en zijn vader werkt hij nu voor de derde keer aan een voorstelling. „Ik werk graag met trouwde mensen. Dat is ook wel zo gezellig als we in de auto terugrijden, dan luisteren we naar keiharde jazz. Bovendien gaat het ook gewoon goed.”

Tot en met eind maart staat John Buijsman met *Hengst* op het podium, vier keer in de week. En daar kan hij dan even niks anders bij hebben. Wat hij daarna gaat doen, weet hij nog niet. Hij gaat er waarschijnlijk even uit, en er zijn plannen voor een *Loenatik*-film. Maar niets is nog zeker. Buijsman kan er niet mee zitten, laat het rustig op zich afkomen. „Ik zie wel wat er komt.”

Hengst is van 16 tot en met 20 januari te zien in de Rotterdamse Schouwburg. Daarna onder meer in: 8/2 Stadsgehoorzaal Vlaardingen, 9/2 Het Kruispunt in Barendrecht, 2/3 Isala Theater in Capelle a/d IJssel en 8/3 De Stoep in Spijkenisse.

De groenteboer die Ali vloerde

Acteur John Buysman als bokser Henry Cooper

Theatermaker en acteur John Buysman kruipt in de voorstelling 'Hengst' in de huid van Henry Cooper, de Engelse bokser die Muhammad Ali tegen het canvas sloeg. „De hardste klap die hij ooit heeft gekregen.”

Door onze redacteur

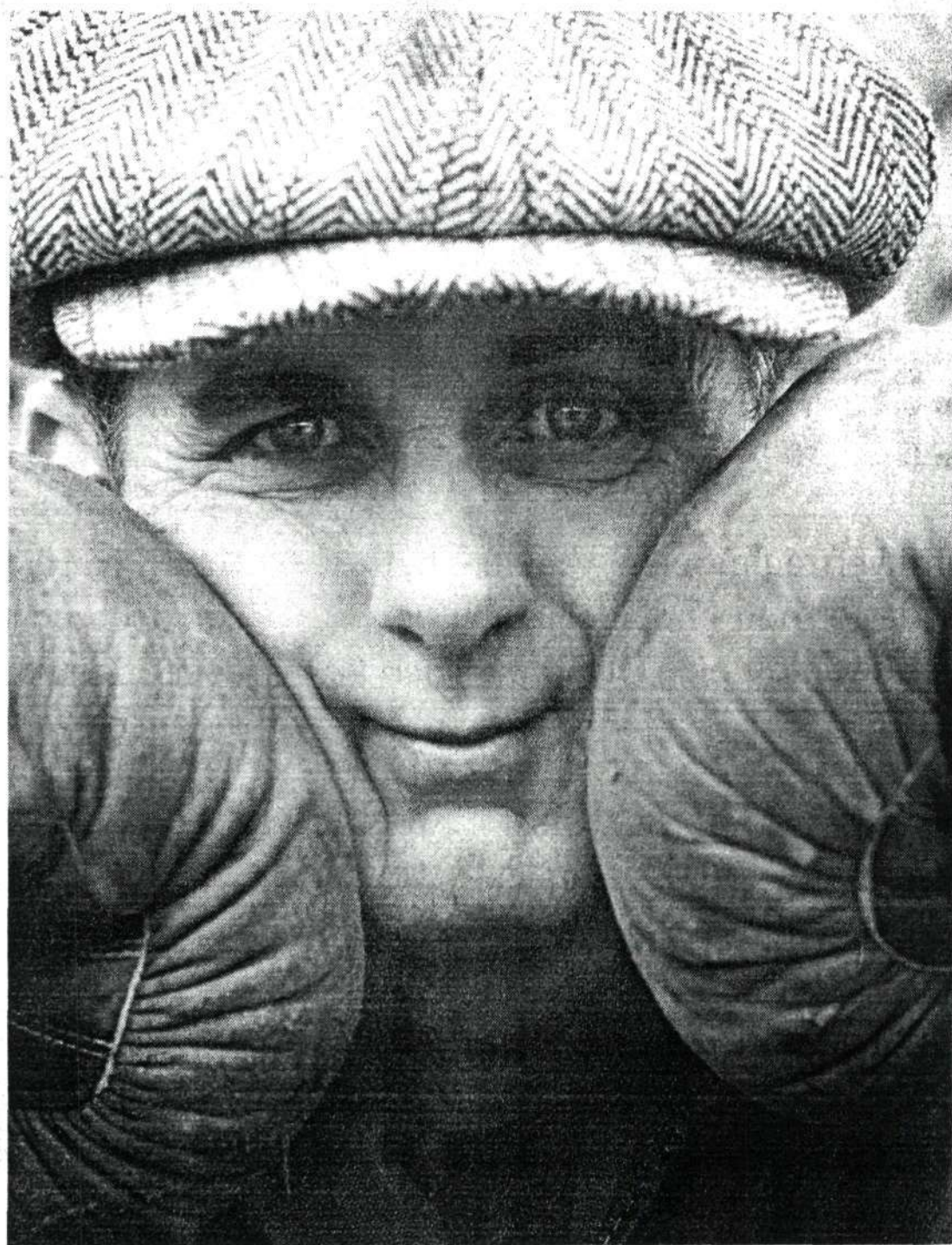
WARD OP DEN BROUW

ROTTERDAM, 12 JAN. John Buysman was vroeger zo'n jongen die op de kermis altijd met een grote boog om de mechanische boksbal heenliep. Voor weinig geld zo hard mogelijk tegen dat ding slaan, om de wijzer naar vakjes als Supersterk te doen doorslaan, dat liet de Rotterdammer destijds over aan steviger gebouwde jongens. „Ik dacht: laat ik maar gewoon in de draaimolen gaan zitten.”

Nu staat Buysman (47) op het toneel als een voormalige Engelse bokser, zwaargewicht Henry Cooper, in de 'muziektheatervoorstelling' *Hengst*. Hij levert geen strijd met tegenstanders, maar gaat op de planken in een monoloog van anderhalf uur een gevecht aan met de vergetelheid. „Het gaat over een man die doodgaat, die vecht tegen Alzheimer, en dat is toevallig een bokser.”

Vanuit een rolstoel kijkt de oud-Europees kampioen terug op zijn twee gevechten met Muhammad Ali, die hij beide verloor. Cooper was niet zomaar een tegenstander: hij ging de geschiedenis in als één van de zeldzame bokkers die Ali tegen het canvas sloeg. Cooper was in de woorden van Buysman 'de enige groenteboer die Ali een muilpeer verkocht'. Hij velde *The Greatest* op 18 juni 1963, in het Wembley-stadion in Londen. Zo'n 55.000 toeschouwers zagen hoe de 'éénklapsbokser' Ali aan het einde van de vierde ronde neersloeg met wat 'Enry's 'ammer' werd genoemd, de hamer van Henry. In de vijfde ronde takelde de herrezen Clay hem zodanig toe – Coopers gezicht veranderde 'in een rivierdelta' – dat de arbiter een einde maakte aan het gevecht. Clay won met een technische knock-out.

Drie jaar later troffen ze elkaar weer in Londen, in het stadion van Arsenal. Clay had zich inmiddels tot de islam bekeerd, heette Muhammad Ali en had in 1964 ten koste van Sonny Liston de status van wereldkampioen in het zwaargewicht bereikt. In het titelgevecht sloeg Ali Cooper opnieuw tot bloedens toe. Weer greep de arbiter in, nu na zes ronden. Ali bleef overeind en won op knock-out.

John Buysman in de gedaante van Henry Cooper, de Engelse bokser die in 1963 Muhammed Ali tegen het canvas sloeg. (Foto NRC Handelsblad, Vincent Mentzel)

„Ali noemt die linkse hoek van mij de hardste klap die hij ooit heeft gekregen”, zegt Buysman als Cooper. „Deze jongen heeft Muhammad Ali schade toegebracht, serieuze schade. Ik was niet zomaar één van de velen op zijn lijstje. Ik hoop dat dokter Parkinson hem toestaat om vaak aan mij terug te denken.” Na afloop van zijn partij tegen Cooper in 1963 beweerde Ali dat de Engelsman kon

toeslaan omdat hij te lang naar Elizabeth Taylor had gekeken. De filmster zat bij het gevecht op één van de eerste rijen.

Hengst gaat meer over Ali dan over bokser annex groenteboer Cooper, „iemand die twee keer de tyfus is geslagen door Ali, maar die wel een heilig ontzag voor hem heeft”. De twee onderlinge gevechten vormen het uitgangspunt van Buysmans bokssolo. De nu

66-jarige Cooper ziet er nog goed heel uit, weet Buysman, en vervult een ambassadeursrol voor de Britse boksbond. „Zo'n man waar je gelijk ontzag voor hebt, net als die ouwe Rotterdamse bokkers. Mannen met karakter.”

Zo'n man was zijn onlangs overleden oom Siem Buysman, wiens door keelkanker hees geworden stem de acteur in *Hengst* gebruikt. „Zo praten maakt het spelen fy-

siek zwaar, maar het geeft wel meer reliëf." Hengst is vooral een eerbetoon aan ome Siem, de stoere man die Buysman zelf nooit is geweest. „Ik had van die ooms die vol littekens zaten van vechtpartijen op de Kaap (Katendrecht, red.). Wat dat betreft zijn wij gewoon homo's. Ik kan alleen goed lullen en hard rennen.”

Buysman, nooit een vechtjas geweest, heeft altijd een grenzeloze bewondering gehad voor bokkers. „In Rotterdam, in de jaren vijftig en zestig boksstad nummer één in Europa, kwam ik ze al tegen”, zegt de frequente bezoeker van de Bep van Klaveren-memorials. Of hij zelf bokser had willen zijn? Dat niet. „Het is eerder een interesse voor periodes waarin je graag eens rond had willen kijken; Berlijn in de jaren twintig, Rotterdam voor de oorlog, de jaren zestig.”

Bij boksschool Hoboken kreeg Buysman boksles van Aad Jansen en Wim van Klaveren, de halfbroer van oud-bokser Bep van Klaveren. Vooral om een goede bokshouding aan te leren. „In Hengst moet ik een paar keer op een zak slaan. Dan wil je toch dat het er goed uitziet.” Hij ging niet zover als Robert de Niro, die er voor zijn rol in de film *Raging Bull* vijftientwintig kilo aan lichaamsgewicht bij at en dronk om meer gelijkenis met de door hem gespeelde bokser Jake LaMotta te vertonen.

Buysman, die voor zijn vertolking van jazzlegende Chet Baker in het stuk *Angel Eyes* de Albert van Dalsum-prijs kreeg, ging niet zover omdat hij geen kopie van Cooper hoeft te zijn. Verder dan schaduwboksen kwam hij in zijn bokslessen niet. Volgens zijn leermeesters zag het er niet uit. „Ik heb slappe benen. Ze moesten erg lachen om m'n voetenwerk.” Sparren mocht hij niet. „En dat is maar goed ook.” Vlak voor de opnamen van de tv-comedy *Ben zo terug* waarin hij speelde, stoeide Buysman ooit met 'gastacteur' Don Diego Poeder. Au. De bokser bezorgde Buysman twee gekneusde ribben.

Na het vraaggesprek geeft Buysman een affiche van de voorstelling mee. Hij is afgebeeld als bokser, maar alleen het hoofd is van hem. Het gespierde lichaam behoort aan een bokser, Jan Schreuterkamp. Boven het hoofd van 'Johnny' Buysman in kleine letters een citaat van Ali: *'Give the white boy a break.'*

Hengst, geschreven door Paul Feld, gaat 18 januari, de 59ste verjaardag van Muhammad Ali, in première in de Rotterdamse Schouwburg. Try-outs vandaag in Enschede, morgen in Maassluis, 16 en 17 januari in Rotterdam.

Telefoon! Paul Feld, theatermaker, op 4 januari beginnen in Almere de try-outs van je nieuwe stuk *Hengst*, dat is gebaseerd op het leven van de Engelse zwaargewicht Henry Cooper. Wat heb jij met boksen?

Paul: 'Ik voel een bepaalde aversie tegen het geweld, maar ben er ook door gefascineerd. Het is puur. Je loopt op iemand af en geeft hem een knal voor zijn kop. Heel anders dan intellectuelen met elkaar omgaan.'

HS: Ben je naar het boksen geweest?

Paul: 'Ik ben bij de Bep van Klaveren-memorials geweest in Rotterdam.'

Hef! Het is net als bij het wielrennen: een proletensport met een bepaalde beschaving. Mooi.'

HS: Cooper verloor twee keer van Cassius Clay/Muhammed Ali.

Paul: 'En twee keer verloor hij op onreglementaire wijze. De eerste keer, in 1960, door een trucje van Clay's trainer met diens handschoen. De tweede keer, in 1966, door een kopstoot van Clay, die toen al Ali heette.'

HS: *Hengst* gaat eigenlijk over Ali.

Paul: 'Toen ik een stuk over wielrennen maakte, deed ik dat over Coppi, voor mij de wielrenner. De bokser is natuurlijk Ali. Maar dit stuk is een monoloog en dat is met Ali een beetje moeilijk. Dus heb ik voor Cooper gekozen, als een soort spiegel. Maar in zijn verhaal zit meer Ali dan wanneer Ali zelf de hoofdpersoon zou zijn geweest.'

HS: Muhammed Ali, *I'm the greatest*.

Paul: 'Ali had klasse. Hij was ook een rat en een hond, maar ook magisch. Een echte held.'

HS: *Hengst* is muziektheater.

Paul: 'Er zitten behalve de geweldige John Buysman, die Cooper speelt, ook vier muzikanten in. Die verbeelden als het ware Ali.'

HS: Hoe dan?

Paul: 'Ze zingen onder meer teksten van Ali. Die man was echt een rapper *avant la lettre*. Een nummer heet *Float like a butterfly, sting like a bee*. Een ander *I'm so mean, I make medicine sick*. Dat is toch prachtig!'

HS: De première?

Paul: '15 januari, Schouwburg Rotterdam.'

HS: *Hengst* is een *must*, zelfs voor opgewarmde lijken!

Bert Wagendorp

Poëtische ondergang van een atleet

THEATER

Hengst door John Buysman. Regie: Jeroen Kriek en Paul Feld. Keimpe de Jong (toetsen), Arend Niks (drums), Kees van der Vooren (snaren), Luut Buysman (gitaar). Stadsschouwburg, Rotterdam, 18/01. Tournee.

De enige bokser die Mohammed Ali een muilpeer verkocht, komt op in een rolstoel. Trots, maar ook beschadigd en ontwapend. *Hengst* is een monoloog van de bokser Henry Cooper (John Buysman). In 1963 en 1966 verloor hij twee legendarische gevechten van de grootste bokser aller tijden.

Buysman geniet bij het grote publiek vooral bekendheid als de klussende buurman-van-goede-huize in een televisiespotje van een doe-het-zelf-keten. Het honorarium voor de talrijke

commercials geeft Buysman ongetwijfeld voldoende armslag om in rust aan zijn theaterprojecten te werken. Zijn talent doet de rest.

Theaterprojecten, die in het teken staan van menselijk verval. Eerder won Buysman met het toneelstuk *Angel eyes*, een stuk van Jules Deelder over jazzmuzikant en junk Chet Baker, de Albert van Dalsum-prijs.

Hengst is een ode aan de boksport en het fenomeen Mohammed Ali, maar toont ook genadeloos de keerzijde van de sport. De invalide Henry Cooper lijdt aan de ziekte van Alzheimer en wil zijn lot in eigen hand houden. De huisarts voorziet Cooper van een spuit met dodelijk inhoud. In zijn laatste uren kijkt de bokser terug op een leven in het teken van de verloren tweekamp. Het vernede-

rende verval. Van profbokser naar nachtclubportier. Van atleet tot fysiek wrak.

De knap gecomponeerde monoloog van de hand van Paul Feld is pijnlijk en poëtisch, ontluisterend en humoristisch. De tragikomische humor hangt als een flinterdun vlies over de voorstelling.

R 2 0 0 1

Perfect gedoseerd: geen grap te veel, maar genoeg geestigheden om de voorstelling niet onder het gewicht te doen bezwijken. De monoloog vormt een mooie eenheid met de frisse Britpop uit de vroege jaren van de rock 'n roll.

Wel is de schrijver een enkele keer inconsequent: als Cooper namen van gevallen Nederlandse

bokkers als Rudi Koopmans, Eddy Smulders en Regilio Tuur uitschreeuwt, krijgt de Engelse bokser een in de context van het verhaal ongeloofwaardig Nederlands referentiekader.

De grootste prestatie is het prachtige spel van Buysman. Vol bezieling zet hij de bokser neer. Hij spreekt de wartaal van een hulploze, verbeeldt de frustratie van de verliezer en de fysieke lijdensweg van een stervende. Zonder vals sentiment. Buysman spuugt en rochelt, kotst naast een emmer en zit tegen het einde van de voorstelling onder het bloed. Een smakelijk stuk is het niet, maar de pijn van Cooper komt aan als een rechtse directe. Zo intens. Zo mooi. Zo tragisch.

Alexander Nijboer

Hoekige tragiek in solo van Buysman

Voorstelling: *Hengst*, van Paul Feld, door John Buysman. Muziek o.l.v. Keimpe de Jong. Regie: Paul Feld en Jeroen Kriek. Gezien: 18/1 in de Schouwburg, Rotterdam. Tournee t/m 29/3. Inl. 015-2159415.

Door HENK VAN GELDER

Hoe het met hem gaat, heeft de dokter gevraagd. Hij zegt dat hij tegenwoordig geen vlieg meer kwaad doet. Maar hij zou ze zo graag wel willen raken – en zelfs dat lukt niet meer. Hij ziet ze niet eens meer aankomen. Terwijl hij, dat wrak in die rolstoel, vroeger Europees bokskampioen is geweest. Hij was zo'n jongen die zijn handen niet thuis kon houden, en toen is hij bokser geworden. Hij kan er nog steeds uren over praten, al maakt de Alzheimer dat hij soms de woorden vergeet.

De man die in *Hengst* wordt gespeeld door John Buysman, vertoont trekken van de Engelse bokser Henry Cooper die twee keer tegen Cassius Clay alias Mohammed Ali in de ring kwam en beide keren verloor. Maar veel verder gaan de overeenkomsten niet. Hier zit een gebroken man, die nog één keer grijnzend, schreeuwend, huilend en rochelend flarden uit zijn

boksersverleden herleeft. Achter hem is de Britse vlag gespannen, en daarvoor zitten vier muzikanten die doortastend de sfeer oproepen van de blanke Britse blues uit de jaren zestig. Naast hem hangt een stootzak. Hij rijdt rond, wendt zich af en toe van ons af, schuddebolt en verheft zich uit de stoel om nog wat onzekere stappen te zetten.

Paul Feld, die voor Buysmans vorige solo *Angel eyes* de tekst van Jules Deelder bewerkte, schreef nu zelf het script. Het vertelt van *uppercuts*, gesprongen wenkbrauwen en de bebloede kop waarmee de bokser zijn laatste match verloor. Het haalt meesmuilend en rancuneus uit naar Mohammed Ali, en het brengt onder woorden hoe boksers buiten de boksring vaak in de gevarenzone belanden – van Tyson tot Tuur.

Diep gaat het niet, maar er zit een hoekig soort tragiek in, met stoïcijnse zinnestelsels waardoor deze bokser minstens even Rotterdams wordt als Engels.

En in elk geval weet John Buysman er een verbazingwekkende *tour de force* van te maken. Zodra hij met die ijle, hese stem begint te vertellen over de dokter die vroeg hoe het met hem ging, eist hij alle aandacht op. En die houdt hij vast, tot en met de laatste *knock-out*.

***Uitputtende
bokssolo in
25 rondes***

HENGST

door John Buijsman

De Rotterdamse acteur John Buijsman is zo langzamerhand een bekende Nederlander. Is je gezicht op de buis, en dan het liefst in een reclame, dan kent iedereen je binnen de kortste keren. Hij speelde de wereldvreemde Doolittle in de bekroonde jeugdserie LOENATIK, was presentator van het NCRV-programma TAXI, speelt een vrijgezelle kapper in de VARA-'dramady' BEN ZO TERUG en is de onhandige buurman in een commercial van een bekende doe-het-zelfzaak.

Naar eigen zeggen maakt hij van het geld dat hij hiermee verdient intrigerende theatersolo's waarin (jazz)muziek een grote rol speelt. Twee jaar geleden won hij de Albert van Dalumprijs met zijn voorstelling ANGEL EYES, over de witte jazz-muzikant en junk Chet Baker. Nu is hij terug in de theaters met een vervolg: HENGST, waarin hij de fictieve doodsstrijd in 25 rondes verbeeldt van de voormalige Britse en Europese bokskampioen Henry Cooper, een vergeten slachtoffer van Mohammed Ali.

Boksen, jazz en drugs horen bij Rotterdam zoals paling, BZN en klederdracht bij Volendam. "Jazz en Rotterdam passen bij elkaar", zegt Buijsman in een interview in de Zwolse Courant. "Het gaat over de schoonheid en lelijkheid en over anti-

TONEEL

tekst: Paul Feld
regie: Paul Feld,
Jeroen Kriek
met:

John Buijsman
live muziek:
Luut Buijsman
(zang/gitaar),
Keimpe de Jong
(saxofoon)
co-productie:
Rotterdamse
Schouwburg

**di 16, wo 17 jan
(try-outs), do 18
jan (première),
vr 19, za 20 jan**

20.30 uur

Kleine Zaal
try-outs:
22,50 red. 17,50
overige voorstel-
lingen:
25,- red. 20,-
jongeren 10,-

10

sterren. In Rotterdam ben je geen ster. Daar kijken ze je aan en zeggen: doe es effe normaal." Niet vreemd dus dat Jules Deelder de tekst schreef voor ANGEL EYES.

Voor HENGST zocht Buijsman de samenwerking met Paul Feld, die de tekst schreef, en regisseur Jeroen Kriek, beiden verbonden aan de Utrechtse Theaterfirma Growing up in Public. De voorstelling toont de laatste uren van Henry Cooper. Hij vecht zijn laatste grote wedstrijd met het verleden. Alle klappen die hij ooit te verwerken kreeg, beleeft hij opnieuw. Onverholen haat en aan verliefdheid grenzende bewondering voor zijn tegenstanders wisselen elkaar af. Paul Feld: "Het geheim van elk menselijk succes is tegelijk het geheim van elke menselijke tragedie: de mate waarin je klappen kunt incasseren."

In HENGST wordt John Buijsman muzikaal bijgestaan door zijn vader Luut Buijsman, die met deze voorstelling zijn 60-jarig bestaan viert als zanger/gitarist, en zijn goede vriend en saxofonist Keimpe de Jong die tevens de muziek componeerde. In ANGEL EYES greep hij terug op de jazz en blues; ditmaal putte De Jong vooral uit de Engelse populaire muziek uit de jaren vijftig en zestig. Met z'n drieën brengen ze een spannende en uitputtende live-bokssessie in 25 rondes. ★

Een eindeloos trage knock-out

toneel

Hengst, Bokssolo in 25 rondes door John Buysman.

Tekst: Paul Feld, regie: Jeroen Kriek & Paul Feld. Gezien: 18-1, Rotterdam. Tournee t/m 29-3. Inl. 015-2159415.

Door Wijbrand Schaap

ROTTERDAM - Een knock-out, dat is dat moment in het boksen waarop één van de twee sporters zo finaal aan gort is geslagen, dat hij een fractie van een seconde wankelt, en dan voor dood neerstort. Die fractie van een seconde duurt bij *Hengst*, zoals deze bokssolo in 25 rondes heet, ongeveer anderhalf uur. Dat is lang. Te lang.

Paul Feld, de schrijver, regisseur en sportjournalist die met zijn eigen gezelschap *Growing Up In Public* al diverse sportstukken op zijn naam heeft staan, schreef een tekst over voormalig bokskampioen Henry Cooper.

Die jongen begon zijn leven in de goot en kwam er nooit meer uit, behalve dan dat hij korte tijd geld en roem kon verdienen met zijn favoriete hobby: het in elkaar timmeren van willekeurige vreemden.

In de voorstelling doet John Buysman, de laatste tijd vooral bekend van zijn rol van kakmeester in de *Gammareclame*, zijn best om de aan Alzheimer en algehele verkrotting stervende Cooper gestalte te geven. Begeleid door een tamelijk suf spelend bandje gaat het luid, maar vooral langdradig van kwaad tot erger. Het is nogal wat geweld, en doordat Buysman in deze kleine zaalvoorstelling ook nog eens met een zendmicrofoon wordt versterkt, is het alsof je een even langdurige draai om je oren krijgt.

Buysman doet het best aardig, daar niet van. Dat de voorstelling niet overtuigt, ligt dan ook meer aan het script dan aan zijn spel. Feld slaagt er niet in om inzichtelijk te maken wat er nu in hemelsnaam zo belangrijk is aan dat boksen.

Hemel ingeprezen maar er komt geen mens

Van onze medewerker
Patrick van den Hanenberg

AMSTERDAM

John Buysman twijfelt nog over het volgend seizoen. Moet hij aan zijn portemonnee denken en populair amusement maken voor de VARA? Of toch zijn hart volgen en een voorstelling over de Beat Generation maken? Maar eenentwintig man in Zwolle is niet aantrekkelijk. 'Dan heb je het gevoel alsof je in een porno-bioscoop staat te spelen.' En voorstellingen afgelasten omdat niet eens de eerste rij kan worden gevuld, is ook niet echt goed voor je artistieke ego.

John Buysman kan het publitair nauwelijks beter treffen. Voor *Angel Eyes*, zijn vorige productie over trompettist Chet Baker, kreeg hij de Albert van Dalsum-prijs. Dit keer was de

lof in vakkringen zo mogelijk nog groter. Zijn voorstelling *Hengst* over de Engelse bokser-/annex groentenboer Henry Cooper is door alle kranten bewierookt. Bijna elk medium is wel bij hem langs geweest.

Vanuit zijn rolstoel overziet Cooper, die aan Alzheimer lijdt, zijn loopbaan waarin hij twee keer door Mohammed Ali onreglementair is verslagen. Nu voert de verwarde en gefrustreerde bokser zijn laatste gevecht met de dood. 'Zo intens. Zo mooi. Zo tragisch', kopte deze krant.

Maar het publiek komt niet opdagen. Theaterdirecteuren weten zich geen raad met de situatie. Ja, als de voorstelling als cabaret staat aangeduid, loopt de zaal spectaculair vol en heeft iedereen een fantastische avond. In Lelystad, waar acht kaarten

waren verkocht, deelde de directeur de resterende 492 kaarten uit aan trouwe abonneementhouders. 'Da's heel link, maar het pakte goed uit. Slechts vijf weglopers.' Maar Buysman wil het publiek niet met oneigenlijke middelen de zaal inlokken. 'Het is heel bedenkelijk dat voorstellingen alleen lopen als je het cabaret-toneel, cabaret-dans of cabaret-muziektheater noemt.'

Buysman wil zijn autonomie behouden en heeft geen zin om deel uit te maken van een zwaar gesubsidieerd toneelgezelschap. Hij zorgt zelf voor het decor, maakt het affiche met zijn zoon, en zijn vrouw kookt op de speeldagen het eten voor het hele gezelschap. Buysman kan zichzelf subsidiëren met zijn reclamewerk. Hij wordt goed betaald voor zijn rol als onhandige beschaafde heer naast de volkse

doordouwer Martin van Waardenberg in een spotje van een doe-het-zelf-keten.

En met de ton subsidie van het Fonds voor de Podiumkunsten kan hij in ieder geval zijn muzikanten betalen, waaronder zijn vader die vroeger tot de Kilima Hawaiian behoorde. Maar de lol is er inmiddels wel af.

'Vorige week speelde mijn jazz-idoel, de Amerikaanse tenor-saxofonist Bennie Wallace ook voor dertien man in Zwolle. Dus ik bevind mij wel in goed gezelschap. Maar het zou leuk zijn als ik het snapte.'

Hengst door John Buysman, 21 februari in Purmerend (De Purmaryn), 23 februari in Deventer (Schouwburg), 24 februari in Leeuwarden (De Harmonie), 27 februari in Groningen (De Oosterpoort). Tournee tot eind maart.